

Facit

sid 2

1. De gräver i jorden och letar efter saker från förr i tiden.
2. krukskärvor, skelett, vapen eller verktyg., hällristningar, runstenar och gamla byggnader.
3. De följde efter renarna som de jagade när de vandrade in i Norden.

sid 4

1. stenåldern, bronsåldern, järnåldern.
2. 6 200 år
3. Man använde sten till redskap och verktyg.
4. 1800 f.Kr. (3800 år sedan)
5. 1 300 år
6. Man använde vapen och redskap av brons.
7. 500 f.Kr.
8. a. vikingatiden. b. medeltiden. c. nya tiden.

sid 6

1. De flyttade efter hur renarna rörde sig..
2. Spjut och pilbåge.
3. att lära sig odla.
4. De blev fast bosatta och skaffade sig husdjur.
5. Korn och vete.
6. Man slipade yxorna jämna med sand och vatten

sid 8

1. Koppar och tenn.
2. köpmän från södra Europa.
3. Först smälte de tenn och koppar i en smältdegel över elden, så att det blev en flytande massa. Sedan höll de den flytande massan i gjutformar och lät alltsammans stelna.
4. på berghällar
5. skepp, djur och människor
6. får, getter, kor och grisar.

sid 10

1. eget svar.
2. Dessa klumpar kunde männen plocka upp med hjälp av långa träskopor. Lättast var det på vintern, då männen kunde gå ut på isen och göra ett stort hål i isen.
3. Smeden höll det glödande järnet mot ett städ med en tång. Sedan slog han med en hammare, när han skulle forma järnet.
4. en ringmur av sten, ibland med spetsiga träpålar och några få portar.

sid 13

1. Sverige, Norge och Danmark.
2. för att skrämna iväg onda andar.
3. Danska och norska vikingar åkte västerut på plundringsresor. Svenska vikingar åkte österut på handelsfärder.
5. Leif Eriksson och Frejdis Eriksdottir
6. Orkneyöarna, Shetlandsöarna, Färöarna, Grönland och Island.

sid 15

1. runor
2. futharken
3. Oden, Tor, Freja
4. Det var lätt att ta sig fram med båt på sommaren och släde på vintern.
5. Björkön.
6. med ett högt staket av trästockar.
7. Skåne

sid 18

1. 470 år.
2. De nordiska länderna bildas med varsin kung, Man börjar tro på kristendomen. Det växer upp städer, kyrkor och kloster.
3. av Svea rige som sedan har blivit Sverige..
4. ständer.
5. adel, präster borgare och bönder.
6. pengar som folket var tvungen att betala till kungen.

sid 20

1. med sin ringmur såg staden ut som en större borg.
2. mästaren - den som drev verkstaden, lärling - en som hjälpte mästaren, svenne - kunde lärlingen bli efter flera års utbildning, borgmästaren - stadens ledare, bödel - den som avrättade människor.
3. Där fanns skomakare, tunnbindare, krukmakare, spegelmakare, kammakare och guldsmed
4. De kunde ha hand om bageriet, badstugan och ölbryggeriet.
5. att man blev piskad.

sid 22

1. Man tillverkade allting själv som man behövde.
2. Man kunde hjälpa varandra med arbetet och det var också tryggt att bo fler tillsammans.
3. Kyrkan tog ut skatt av bönderna.
4. Männerna i klostren kallades för munkar och kvinnorna för nunnor.
5. I ett kloster bodde män eller kvinnor, som lovat att bara leva för Gud. De ville leva ostörda och valde därför att leva i avskildhet.

sid 24

1. Han bestämde att alla stormän skulle ställa upp en armé med krigare till häst.
2. Att dubba betyder, att kungen lägger handen, eller den flata sidan av ett svärd på den person, som ska utses till riddare.
3. Han skulle sköta om adelsmannens hästar och vapen.
4. Han skulle sköta om adelsmannens rustning och vapen.
5. ett vattenfyllt dike som gick runt borgen.
6. en bro som kunde hissas ner framför borgens ingång.
7. adelsmän som kungen litade på.

Enkel historia - Tegnäs Läromedel art 415

sid 26

1. Danmark, Norge och Sverige.
2. Margareta
3. Bergsmännen blev illa behandlade och fick betala mycket skatt.
4. Engelbrekt Engelbrektsson
5. högste ledare över landets krigsmakt
6. riksföreståndare
7. Brunkeberg
8. Kristian Tyrann
9. Stockholms blodbad

sid 30

1. Vetenskapsmän visade att solen låg i centrum, upptäcktsresor, boktryckarkonsten, reformationen
2. Gustav Vasa.
3. mot Danmark.
4. Befrielsekriget hade kostat mycket pengar..
5. Då skulle kungen kunna ta kyrkans och klostrens rikedomar.
6. Kungen ville att hans släkt skulle behålla makten i landet.
7. Gripsholm, Uppsala, Vadstena, Örebro, Kalmar, Borgholm och slottet Tre Kronor i Stockholm.

sid 31

1. Erik XIV
2. Karl IX
3. Johan III
4. Sigismund
5. Erik XIV

sid 34

1. En stormakt är ett stort och mäktigt rike, med en stark och betydande krigsarmé. En stormakt har också en livlig handel, som gör att landet blir rikt.
2. Det var kungens närmaste man och rikskansler.
3. Han var chef över soldaterna i armén.
4. för att försvara de svenska hamnarna runt Östersjön.
5. Vasa sjönk på sin första resa.
6. för att försvara den protestantiska läran men även för att erövra nya landområden.
7. Kungen Gustav II Adolf stupade.

sid 37

1. Hon avsåg sig att vara regent.
2. Skåne, Blekinge, Halland och Bohuslän..
3. Efter att soldaternas kung hette Carolus, vilket är Karl på latin.
4. Varje soldat i kungens armé skulle ha ett litet torp att bo i som bönderna fick betala.
5. Kungen tvingade adelsmännen att lämna tillbaka jord som tidigare hade tillhört staten.
6. Det var när kvinnor blev utpekade som häxor och sedan torterade och avrättade.

sid 40

1. Eget svar.
2. Hattar och mössor.
3. Hattarna ville satsa på industrin, medan mössorna tyckte att jordbruket var viktigt.
4. en blandning av fabrik och hantverk.
5. porslin, glas, tobak, tyger, vapen, socker och papper.
6. eget svar.
7. porslin, te, siden och kryddor.

sid 42

1. alla små åkerlappar slogs samman till större åkrar.
2. Bönderna i byn flyttade ut sina gårdar så att de hamnade längre ifrån varandra.
3. Västmanland, Värmland, Närke och Dalarna.
4. att man hyrde marken man bodde på.
5. tiggarpass

sid 44

1. Straff mildrades, tortyr avskaffades, religionsfrihet, lättare för bönder att sälja sina varor.
2. konst, litteratur, teater och musik.
3. Kungen fick skulden för att Sverige förlorade Finland och Åland.

sid 48

1. nästan i 100 år..
2. ångmaskinen
3. De ville söka arbeten på industrierna.
4. Kristendom
5. 22 år
6. Skogs- och sågverksägare.
7. över en miljon.